

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport
Oprichting verwerkingsinstallatie van teerhoudend
asfaltgranulaat te Rotterdam

25 april 2002

1239-39

ISBN 90-421-0976-9
Utrecht, Commissie voor de milieueffectrapportage.

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING.....	1
2. HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES	2
3. DOEL EN BESLUITVORMING.....	2
3.1 Doel.....	2
3.2 Besluitvorming.....	2
4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN.....	3
4.1 Algemeen.....	3
4.1.1 Voorgenomen activiteit	3
4.1.2 Alternatieven.....	3
4.1.3 Referentiesituatie	3
4.1.4 Meest milieuvriendelijk alternatief (mma).....	4
5. BESTAANDE MILIEUTOESTAND EN AUTONOME ONTWIKKELING EN GEVOLGEN VOOR HET MILIEU	4
6. VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN.....	5
7. LEEMTEN IN INFORMATIE	5
8. EVALUATIEPROGRAMMA	6
9. VORM EN PRESENTATIE	6
10. SAMENVATTING VAN HET MER	6

1. INLEIDING

Neminco B.V. is voornemens een installatie op te richten voor de thermische verwerking van 750.000 ton teerhoudend asfaltgranulaat (TAG) per jaar tot een nuttig toepasbaar product. De installatie zal worden opgericht op het voormalige Kemira-terrein aan de Vondelingenplaat 17 te Rotterdam. Op grond van categorie C18.2 en 18.4 van het Besluit milieueffectrapportage (m.e.r.) is deze activiteit m.e.r.-plichtig. De m.e.r.-plicht is gekoppeld aan de vergunningverlening in het kader van de Wet milieubeheer (Wm) en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (Wvo). Gedeputeerde Staten van de provincie Zuid-Holland en de Rijkswaterstaat Directie Zuid-Holland zijn de bevoegde instanties.

Bij brief van 6 maart 2002 is de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over de richtlijnen voor het milieueffectrapport¹. De m.e.r.-procedure ging van start met de kennisgeving van de startnotitie in de Staatscourant nr. 44 van 4 maart 2002².

Dit advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r.³. De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt verder in dit advies 'de Commissie' genoemd. Het doel van het advies is om aan te geven welke informatie het MER moet bevatten om het mogelijk te maken het milieubelang volwaardig in de besluitvorming mee te wegen.

De Commissie heeft kennis genomen van een inspraakreactie⁴, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. In dit advies verwijst de Commissie naar deze reactie wanneer deze naar haar oordeel:

- informatie bevat die in het MER opgenomen moet worden of die nader onderzocht moet worden;
- belangrijke vragen en discussiepunten naar voren brengt.

De Commissie is van mening dat de startnotitie al veel voor het MER relevante informatie bevat⁵. Bij het opstellen van haar richtlijnenadvies heeft zij deze informatie op juistheid, compleetheid en relevantie voor de besluitvorming getoetst. Dit advies richt zich vooral op die onderwerpen die in het MER, in aanvulling op hetgeen reeds in de startnotitie is vermeld, nog nader aan de orde moeten komen.

---

¹ Zie bijlage 1.

² Zie bijlage 2.

³ De samenstelling hiervan is gegeven in bijlage 3.

⁴ Bijlage 4 geeft hiervan een lijst.

⁵ Via bevoegd gezag heeft de Commissie een brief van de initiatiefnemer ontvangen waarin melding wordt gemaakt dat het PCB-gehalte verkeerd in de tabel op blz. 4 van de startnotitie is weergegeven. Hier had moeten staan *niet detecteerbaar*.

2. HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES

In de startnotitie is duidelijk gemaakt dat het initiatief een positieve bijdrage levert aan het verwerken van milieuvriendelijke stoffen. In aanvulling op de startnotitie vraagt de Commissie in dit advies aandacht voor een aantal punten:

Meest milieuvriendelijk alternatief (mma)

Het MER dient inzicht te verschaffen in andere mogelijkheden van toepasbare nageschakelde technieken (rookgasreiniging), en daarbij de huidige stand van de techniek van rookgasreiniging bij afvalverbrandingsinstallaties (AVI's) als streefbeeld te nemen.

Normstelling

In de vastgestelde richtlijnen dient door het bevoegd gezag aangegeven te worden welke richtlijn/norm van toepassing is voor emissie van luchtverontreinigende stoffen.

Samenvatting

Het is belangrijk dat de informatie uit het MER voor een ieder toegankelijk is. In de praktijk blijkt dit regelmatig niet het geval te zijn. Een goede samenvatting kan een zeer belangrijke bijdrage leveren aan de overdracht van informatie. Om deze reden zal de Commissie, meer dan tot nu toe het geval was, bij haar oordeel over het MER de inhoud en presentatie van de informatie in de samenvatting meewegen.

3. DOEL EN BESLUITVORMING

3.1 Doel

Aanvullende op de startnotitie adviseert de Commissie om ook milieudoelen te formuleren. Daarbij denkt zij o.a. aan een doelstelling voor het efficiënt gebruik van energie.

3.2 Besluitvorming

Naast de in de startnotitie genoemde richtlijnen dient het initiatief aanvullend te worden getoetst op het Landelijk Afvalstoffen Plan (LAP), nu nog in concept, waarin de thermische reiniging van TAG als minimum standaard voor verwijdering wordt gedefinieerd.

Wat betreft emissies naar lucht is op dit moment nog onduidelijk aan welke emissierichtlijn het initiatief dient te worden getoetst. Conform het huidige concept Besluit Verbranden van Afval en de toelichting zal de installatie worden beschouwd als een thermische reinigingsinstallatie en zal het initiatief als zodanig niet vallen onder deze richtlijn. Het concept Besluit is daarom formeel geen onderdeel van het beleidskader waarbinnen het initiatief dient te worden beoordeeld. Welke richtlijn juridisch gezien dan wel als beleidskader zal kunnen dienen en welke aanvullende eisen bevoegd gezag eventueel wil stellen is nog onduidelijk. Bevoegd gezag wordt gevraagd hier zo snel als mogelijk inzicht in te verschaffen.

4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

4.1 Algemeen

In de startnotitie wordt uiteengezet hoe de voorgenomen activiteit eruit ziet. Deze uiteenzetting geeft een beeld van de huidige en toekomstige situatie. Toch blijft nog een aantal onduidelijkheden bestaan. Deze worden in de volgende paragrafen behandeld.

4.1.1 Voorgenomen activiteit

In het MER dient het volgende op de startnotitie te worden aangevuld:

- de (milieu)argumenten waarom voor verbranding van TAG wordt gekozen via een draaitrommeloven en niet voor andere thermische verwerkings-technieken;
- waarom een schaalgrootte/verwerkingscapaciteit van 750.000 ton/jaar wordt gekozen zonder onderscheid te maken tussen TAG 1 en TAG 2;
- specificaties van de eind- en restproducten (chemische samenstelling)⁶;
- massabalans, inclusief gebruik van hulpstoffen als kalk;
- wijze van bedrijfsvoering (starten, stoppen) en de milieugevolgen daarvan.

De Commissie adviseert om, wanneer duidelijk is geworden welke eisen aan emissies naar lucht zullen worden gesteld door bevoegd gezag, een beargumenteerde keuze voor de rookgasreiniging te geven. Deze keuze zal logischerwijs vooral worden bepaald door de opgelegde emissie-eisen en de concentraties van luchtverontreinigende stoffen in de ongezuiverde rookgassen.

4.1.2 Alternatieven

De Commissie adviseert in het MER na te gaan of de extractie met toluen voor het milieu voordelen oplevert.

4.1.3 Referentiesituatie

Als het mogelijk is om de doelen van de initiatiefnemer te realiseren zonder dat de voorgenomen activiteit – of een vergelijkbare activiteit – wordt uitgevoerd, is er een reëel nulalternatief. Dit hoeft niet per se ‘niets doen’ te zijn. Het kan ook gaan om het halen van de doelen door het treffen van maatregelen die een ander karakter hebben dan het voornemen.

Naar de mening van de Commissie is er geen reëel nulalternatief. Zonder de voorgenomen activiteit kan TAG niet worden hergebruikt en zal moeten worden gestort. Volstaan kan worden met het beschrijven van de huidige situatie plus de autonome ontwikkelingen.

---

⁶ Zie ook de inspraakreactie van de Zuid-Hollandse Milieufederatie (bijlage 4) die aangeeft dat onduidelijk is welke verontreiniging in stof aanwezig is en daarmee niet helder is welke nuttige toepassing of definitieve verwerking mogelijk of nodig is.

4.1.4

Meest milieuvriendelijk alternatief (mma)

In de startnotitie wordt aangegeven dat als mma de voorgenomen activiteit, uitgebreid met een aantal aanvullende milieubescherpende maatregelen zal worden beschouwd. Een aantal opties worden al genoemd in paragraaf 7.3 van de startnotitie. De Commissie adviseert om bij beschouwing van aanvullende maatregelen ter voorkoming van emissies naar lucht de huidige stand der techniek van rookgasreiniging bij AVI's als perspectief te nemen. Dat betekent dat bij het mma een rookgasreiniging moet worden beschouwd waarmee concentraties van milieuverontreinigende stoffen worden teruggebracht tot een concentratieniveau vergelijkbaar met die in de rookgassen van AVI's. Bij die installaties worden restconcentraties voor stof, SO₂ en NO_x van respectievelijk 1, 4 en 60 mg/Nm³ (11 vol% O₂, droog gas) gerealiseerd. De Commissie doet deze aanbeveling omdat de rookgasreiniging bij AVI's in de Nederlandse context naar onze mening kunnen worden beschouwd als een concrete uitwerking van het ALARA-principe voor rookgasreiniging.

De Commissie adviseert om daarnaast aandacht te besteden aan optimalisatie van het energetisch rendement. Daarbij kan worden gedacht aan maximalisatie van warmtelevering aan de geplande asfaltcentrale en omliggende bedrijven (Air Products, Lyondell, Shell Pernis). Mogelijk zijn daarnaast nog andere opties denkbaar.

Bij preventie van lozingen op oppervlaktewater kan worden gedacht aan inzet van hemel- en bedrijfs(grijs)water in de DeSO_x.

De Commissie adviseert na te gaan wat de mogelijkheden zijn om de stofemissies, waarin onder andere PAK-verbindingen kunnen voorkomen, bij de op- en overslag van het gebroken teerhoudend asfalt te minimaliseren.

5.

BESTAANDE MILIEUTOESTAND EN AUTONOME ONTWIKKELING EN GEVOLGEN VOOR HET MILIEU

In de startnotitie wordt goed aangegeven hoe de bestaande toestand en de milieueffecten zullen worden beschreven. De aangekondigde kwantificering zal een goede indruk geven van de huidige en toekomstige situatie. Toch heeft de Commissie hierbij nog een aantal vragen. Het betreft de volgende aspecten, die voor alle alternatieven en de referentiesituatie dienen te worden weergegeven.

In de startnotitie ontbreken enkele aspecten wat betreft belasting van het milieu:

- emissies ten gevolge van calamiteiten: De Commissie adviseert aan te geven wat de verwachte vrachten per jaar van milieuverontreinigende stoffen ten gevolge van calamiteiten zullen zijn en aan te geven welke (tijdelijke) effecten calamiteiten zullen hebben op de lokale luchtkwaliteit. Ook de mogelijkheden om deze calamiteiten te voorkomen dienen te worden aangegeven.

- emissies naar het oppervlakte water van de Oude Maas: In de startnotitie⁷ wordt aangegeven dat de doelmatigheid van de zuiveringsvoorzieningen zal worden beschreven in het MER. Daarbij moet worden aangegeven in welke mate de waterkwaliteit ter plaatse wordt beïnvloed, hierbij dient speciaal gelet te worden op zwarte lijst stoffen;
- PAK-emissies bij opslag en overslag⁸.

De autonome ontwikkeling dient zo kwantitatief mogelijk te worden beschreven om zo de bijdrage van het initiatief aan de lokale milieubelasting aan te geven. Bij bevoegd gezag bekend zijnde toekomstige maatregelen bij andere bedrijven zouden daarop grote invloed kunnen hebben, gezien de jaarvrachten van bijvoorbeeld luchtverontreinigingen van die locatie.

6. VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN

De milieueffecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven moeten onderling én met de referentie worden vergeleken. Doel van de vergelijking is inzicht te geven in de mate waarin, dan wel de essentiële punten waarop, de positieve en negatieve effecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven verschillen. Vergelijking moet bij voorkeur op grond van kwantitatieve informatie plaatsvinden.

Bij de vergelijking moeten de doelstellingen en de grens- en streefwaarden van het milieubeleid worden betrokken.

Hoewel dit geen verplicht deel van het MER uitmaakt, beveelt de Commissie aan een indicatie te geven van de kosten van de verschillende alternatieven.

7. LEEMTEN IN INFORMATIE

Het MER moet aangeven over welke milieuaspecten geen informatie kan worden opgenomen vanwege gebrek aan gegevens. Deze inventarisatie moet worden toegespitst op die milieuaspecten, die (vermoedelijk) in verdere besluitvorming een belangrijke rol spelen. Op die manier kan worden beoordeeld, wat de consequenties moeten zijn van het gebrek aan milieuinformatie. Beschreven moet worden:

- welke onzekerheden zijn blijven bestaan en wat hiervan de reden is;
- in hoeverre op korte termijn zou kunnen worden voorzien in de leemten in informatie;
- hoe ernstig leemten en onzekerheden zijn voor het te nemen besluit;
- de consequenties die leemten en onzekerheden hebben voor het besluit.

---

⁷ Blz. 17.

⁸ Zie ook de inspraakreactie van de Zuid-Hollandse Milieufederatie (bijlage 4) die inzicht vraagt in de PAK-emissies.

8. EVALUATIEPROGRAMMA

Gedeputeerde Staten van de provincie Zuid-Holland en Rijkswaterstaat Directie Zuid-Holland moet bij de besluiten aangeven op welke wijze en op welke termijn een evaluatieonderzoek verricht zal worden om de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken en zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen te treffen. Het verdient aanbeveling, dat Neminco in het MER reeds een aanzet tot een programma voor dit onderzoek geeft, omdat er een sterke koppeling bestaat tussen onzekerheden in de gebruikte voorspellingsmethoden, de geconstateerde leemten in kennis en het te verrichten evaluatieonderzoek. Hierbij kan natuurlijk gebruik worden gemaakt van de in het kader van de Wm- en Wvovergunning verplichte monitoringsprogramma's.

9. VORM EN PRESENTATIE

Bijzondere aandacht verdient de presentatie van de vergelijkende beoordeling van de alternatieven. De onderlinge vergelijking dient bij voorkeur te worden gepresenteerd met behulp van tabellen, figuren en kaarten. Voor de presentatie beveelt de Commissie verder aan om:

- het MER zo beknopt mogelijk te houden, onder andere door achtergrondgegevens (die conclusies, voorspellingen en keuzen onderbouwen) niet in de hoofdtekst zelf te vermelden, maar in een bijlage op te nemen, hierbij dient een duidelijke afstemming plaats te vinden tussen datgene wat al in de startnotitie staat en datgene wat in het MER komt te staan, het MER moet nog wel zelfstandig leesbaar blijven;
- een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst bij het MER op te nemen;
- bij gebruik van kaarten recent kaartmateriaal te gebruiken, topografische namen goed leesbaar weer te geven en een duidelijke legenda erbij te voegen.

10. SAMENVATTING VAN HET MER

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en het verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. Daarbij moeten de belangrijkste zaken zijn weergegeven, zoals:

- de hoofdpunten voor de besluitvorming;
- de voorgenomen activiteit en de alternatieven;
- de belangrijkste effecten voor het milieu bij het uitvoeren van de voorgenomen activiteit en de alternatieven;
- de vergelijking van de alternatieven en de argumenten voor de selectie van het mma en het voorkeursalternatief;
- belangrijke leemten in kennis.